स्थानीय तह निर्वाचनका लागि मनोनयन दर्ता शान्तिपूर्ण

स्थानीय तह निर्वाचनका लागि वैशाख ११ र १२ गते देशभर उम्मेदवारको मनोनयन दर्ता शान्तिपूर्णरूपमा सम्पन्न भएको छ । पहिलो दिन न्यून उम्मेदवारी परेकामा दोस्रो दिन उम्मेदवारी मनोनयन गर्नेको भीड लागेको इन्सेक जिल्ला प्रतिनिधिहरू तथा इन्सेकका प्रदेश कार्यालयहरूले जनाएका छन् । निर्वाचन आयोगले देशैभर एकै चरणमा निर्वाचन गर्ने कार्यतालिका सार्वजनिक गरेसँगै यसको तयारी पनि तीव्र बनाएको छ ।

निर्वाचन आयोगले आफ्नो वेभसाइटमा सार्वजनिक गरेको उम्मेदवारको सङ्ख्या निम्नानुसार छ ।

उम्मेदवार मनोनयनको दलगत अवस्था

विवरण	पुरुष	महिला	जम्मा
प्रमुख	१,८९४	२०९	२,१०३
अध्यक्ष	२,२०३	१५२	२,३५५
उपप्रमुख	३४३	१,४१७	१,७६०
उपाध्यक्ष	३८८	१,६४९	२,०३७
वडा अध्यक्ष	२८,५५२	८२०	२९,३७२
महिला सदस्य	-	२५,६८९	२५,६८९
दलित महिला सदस्य	-	२३,३७०	२३,३७०
सदस्य	५०,६०२	२,४५७	५३,०५९

स्वतन्त्र उम्मेदवारको मनोनयन अवस्था

विवरण	पुरुष	महिला	जम्मा
प्रमुख	१,३३४	५७	१,३९१
अध्यक्ष	९८६	४६	१,०३२
उपप्रमुख	२६४	१३२	३९६
उपाध्यक्ष	२२५	१३९	३६४
वडा अध्यक्ष	५,६६३	२३०	५,८८३
महिला सदस्य	-	७५९	७५९
दलित महिला सदस्य	-	४७३	४७३
सदस्य	२३०६	१०६	२,४१२

(आयोगको प्रणालीमा बुधबार साँझ ५ बजेसम्म प्रविष्ट भएको तथ्याङ्कमा आधारित)

आचारसंहिता उल्लङ्घन

निर्वाचन आचारसंहिता पालना गर्नुपर्ने विभिन्न क्षेत्र, निकायमध्ये सबैभन्दा बढी जिम्मेवार सरकार र त्यसपछिका जिम्मेवार निकाय भनेका राजनीतिह दल नै हुन् । तर, आचारसंहिता जारी भएदेखि सबैभन्दा बढी आचारसंहिताको उल्लङ्घन राजनीतिक दलबाटै हुँदै आएको छ । निर्वाचनको प्रचारप्रसारमा गर्न नहुने भनी रोक लगाइएका विष्यमा राजनीतिक दलहरूबाट उल्लङ्घन हुँदै आएको छ । यस्तो क्रम देशका अधिकांश जिल्लामा देखा परेको इन्सेक प्रतिनिधिले पठाउनु भएको विवरणमा उल्लेख छ ।

राजनीतिक दलहरूले जुलुसमा बालबालिकालाई सँगसँगै लिएर हिँडेका छन् । जुन आचारसंहिता विपरीतको कार्य हो । टिसर्टको प्रयोग गरेको पनि पाइएको छ । सामान्य विवाद र भनाभनका घटना पनि इन्सेकले अभिलेख गरेको छ । सिरहामा नेकपा एकीकृत समाजवादीका कार्यकर्ताले निर्वाचन कार्यालयमा ढुङ्गा प्रहार गर्दा कार्यालयका झ्यालका सिसा फुटेका छन् । जुम्लाको हिमा गाउँपालिकामा माओवादी कार्यकर्ताबिच टिकटको विषयमा झडप हुँदा एक जना घाइते भएका छन् । डोल्पाको छार्कातांङसोङ गाउँपालिकामा उम्मेदवारी दिन गएका माओवादी कार्यकर्तामाथि कुटपिट भएको छ । महोत्तरीको गौशालामा एमालेका मेयर पदका उम्मेदवारमाथि अर्का आकाङ्क्षीले हातपात गरेका छन् । गोरखाको गोरखा नगरपालिकामा टिकटका विषयलाई लिएर कांग्रेसका कार्यकर्ताले आफ्नै पार्टीको मेयरका उम्मेदवारलाई कुटपिट गरेका छन् । खोटाङमा पनि नेपाली कांग्रेसका उम्मेदवार आफ्नै कार्यकर्ताको कुटपिटमा परेका छन् । सिन्धुपाल्चोकमा माओवादी कार्यकर्ताले निर्वाचन अधिकृतको कार्यालय तोडफोड गरेका छन् । टिकट वितरणमा चित्त नबुझेपछि कास्कीमा कांग्रेस पदाधिकारीलाई कार्यकर्ताले बैठक कक्षभित्रै थुनिदिएका छन् ।

निष्कर्ष

निर्वाचन आचारसंहिता पालना गर्नुपर्ने विभिन्न क्षेत्र, निकायमध्ये सबैभन्दा बढी जिम्मेवार सरकार हो । तर, आचारसंहिता जारी भएदेखि सबैभन्दा बढी आचारसंहिताको उल्लङ्घन सरकारबाटै हुँदै आएको छ । मनोनयन दर्ताका क्रममा राजनीतिक दलहरूबाट आचारसंहिता उल्लङ्घन भएका घटना उल्लेख्य रहेका छन् । आचारसंहिता पालनाका लागि सुरूमा कडा रूपमा प्रस्तुत भएको निर्वाचन आयोग उम्मेदवारी दर्ताका दिन भएका त्यस्ता घटनामा खासै बोलेको देखिएन । सुरूका दिनमा मिडियामा प्रकाशित समाचारका आधारमा भन्दै राजनीतिक दललाई पत्र काट्ने आयोगले जुलुसमा बालबालिकाको प्रयोगका बारेमा पत्र काटेको भन्ने समाचार सार्वजनिक भएका छैनन् । आचारसंहिता बाध्यकारी कानुन सरह नभएपनि सम्बन्धितको नैतिकता नाप्ने कसी भएको हुँदा आचारसंहिता पालनामा आआफैँ सचेत र जागरूक हुनुपर्छ ।

०७९ वैशाख १४ गते

इन्सेक insec

मानव अधिकार र सामाजिक न्यायका निम्ति

अनौपचारिक क्षेत्र सेवा केन्द्र (इन्सेक)

नागार्जुन नपा-१०, स्यूचाटार, पत्रमञ्जुषाः २७२६, काठमाडौं

फोनः ५२१८७७०, फ्याक्सः ५२१८२५१

इमेलः insec@insec.org.np, वेबसाइटः www.insec.org.np, www.inseconline.org